

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Opolu**

Opole, dnia 29 wrzesień 2011 r.

Pan

Ryszard Wilczyński

Wojewoda Opolski

P/11/154
LOP-4101-14-1/2011

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. *o Najwyższej Izbie Kontroli*¹ (zwanej dalej ustawą *o NIK*), Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Opolu przeprowadziła w Opolskim Urzędzie Wojewódzkim w Opolu, zwanym dalej Urzędem, kontrolę wykonywania przez Wojewodę Opolskiego w latach 2008-2011 (I półrocze) zadań określonych ustawą z dnia 18 lipca 2001 r. *Prawo wodne*² w zakresie realizacji melioracji wodnych w dorzeczu rzeki Odry na terenie województwa opolskiego ze szczególnym uwzględnieniem zabezpieczenia przeciwpowodziowego.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym w dniu 7 września 2010 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ustawy *o NIK*, przekazuje Panu Wojewodzie niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie zadań w zakresie objętym kontrolą, pomimo stwierdzonych uchybień.

¹ Dz.U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.

² Dz.U. z 2005 r. Nr 239, poz. 2019 ze zm., zwana dalej *Prawo wodne*

Powyższą ocenę uzasadniają następujące ustalenia kontroli i wynikające z nich oceny częściowe:

1. Realizacja zadań z zakresu gospodarki wodnej i rolnictwa przypisana została Wydziałowi Środowiska i Rolnictwa (do dnia 15 listopada 2008 r.), a następnie Wydziałowi Infrastruktury i Nieruchomości. Sprawy finansowe związane z wykonywaniem ww. zadań zostały przypisane Wydziałowi Finansów i Budżetu. Pracownicy ww. wydziałów posiadali zakresy czynności obejmujące ww. zadania.

W okresie objętym kontrolą w budżecie Wojewody Opolskiego uwzględniano środki na realizację zadań melioracji wodnych. W latach 2008-2011 (I półrocze) zgłaszane przez Marszałka Województwa Opolskiego potrzeby na utrzymanie cieków wodnych i urządzeń melioracji podstawowych (zwane dalej u.m.p) wyniosły odpowiednio: 48 873 tys. zł, 28 041 tys. zł, 34 402 tys. zł i 48 863 tys. zł. Kwoty planowanych w budżecie Wojewody środków na realizację tych zadań wynosiła jednakże: w 2008 r. 5 933 tys. zł, tj. 12,1% zgłoszonych potrzeb, w 2009 r. 5 258 tys. zł, tj. 18,8% potrzeb, w 2010 r. 3 763,2 tys. zł, tj. 10,9% potrzeb i w 2011 r. 12 272 tys. zł, tj. 25,1% potrzeb. W latach 2008-2010 przekazane przez Wojewodę Opolskiego środki zostały w pełni wykorzystane.

2. Na wykonanie urządzeń melioracji wodnych w budżecie państwa zaplanowano w 2008 r. 10.029,4 tys. zł (co stanowiło 70,6% potrzeb), w 2009 r. 12.721,4 tys. zł, (tj. 42,4% potrzeb), w 2010 r. 23.060,9 tys. zł (tj. 104,8% potrzeb) i w 2011 r. 19.398 tys. zł (tj. 61% potrzeb). Wykorzystanie tych środków wyniosło odpowiednio 97,7 % w 2008 r., 100 % w 2009 r. i 94,2 % w 2010 r.

Kwoty środków finansowych przeznaczonych na realizację zadań z zakresu melioracji wodnych (inwestycje i utrzymanie cieków wodnych oraz u.m.p) w kontrolowanym okresie nie pozwalały na pokrycie potrzeb zgłaszanych w tym zakresie przez Samorząd Województwa Opolskiego i w konsekwencji ograniczała możliwość utrzymania cieków, jak również i urządzeń we właściwym stanie technicznym.

3. Wojewoda Opolski przekazywał spółkom wodnym w formie dotacji podmiotowych środki finansowe na realizację zadań związanych z utrzymaniem u.m.sz. Dotację w 2008 r. uzyskało 21 spośród 62 funkcjonujących na obszarze województwa opolskiego spółek w łącznej kwocie 61 tys. zł, w 2009 r. 21 spółek – w kwocie 50 tys. zł, a w 2010 r. 8 spółek – w kwocie 63 tys. zł. Informacje o zasadach i kryteriach udzielania dotacji, a także o kwotach udzielonych dotacji były przekazywane do wiadomości spółek za pośrednictwem starostów.

Podziału środków dokonywano w sposób proporcjonalny – dla zachowania równych szans wszystkich wnioskodawców, za wyjątkiem 2010 r., w którym dotację przyznano spółkom działającym na terenach najbardziej poszkodowanych w wyniku powodzi. W powyższym zakresie NIK zwraca uwagę na ograniczony zakres kontroli prawidłowości wykorzystania środków dotacji w latach 2008 i 2009. Spośród 21 podmiotów, którym przyznano dotację w latach 2008 oraz 2009 kontrola przeprowadzona została jedynie w 2 spółkach (w Byczynie oraz w Namysłowie). Ponadto w jednym przypadku w wyniku weryfikacji dokumentacji rozliczeniowej stwierdzono brak faktury za wykonane prace, co skutkowało zwrotem dotacji w wysokości 10 380 zł wraz z odsetkami. Stwierdzono również, że za wyjątkiem 2009 r. Urząd nie dysponował aktualnymi danymi o spółkach wodnych działających na terenie województwa opolskiego.

4. Wojewoda Opolski działając na podstawie art. 74 b ust. 1 *Prawa wodnego* dwukrotnie uzgadniał decyzje Marszałka Województwa Opolskiego w sprawie wykonania urządzeń melioracji wodnych szczegółowych na koszt Skarbu Państwa (art. 74 ust. 2 ww. ustawy), tj. zadania pn. *Drenowanie gruntów ornych we wsiach Michałowice i Piastowice, gmina Lubsza, powiat Brzeg* w ramach działania 125 *Poprawianie i rozwijanie infrastruktury związanej z rozwojem rolnictwa i leśnictwa Schemat II Gospodarowanie rolniczymi zasobami wodnymi*, objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013. Koszt realizacji zadania mieścił się w kwocie limitu środków finansowych przyznanych dla województwa opolskiego na realizację tego Programu.

5. W kontrolowanym okresie dochody budżetu państwa z tytułu opłaty melioracyjnej oraz opłaty inwestycyjnej, przekazanych przez Zarząd Województwa Opolskiego wyniosły ogółem 62 209,82 zł (w tym 27 535,69 zł z tytułu opłaty inwestycyjnej w 2010 r.).

W myśl treści art. 175 ust. 2 pkt 1 ustawy 27 sierpnia 2009 r. *o finansach publicznych*³ (poprzednio art. 153 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. *o finansach publicznych*⁴) dysponenti części budżetowych sprawują nadzór i kontrolę prawidłowości i terminowości pobierania dochodów. W okresie objętym kontrolą Wojewoda Opolski w ramach sprawowanego nadzoru nie posiadał informacji o wysokości ustalonych przez Marszałka Województwa Opolskiego, opłat melioracyjnych i inwestycyjnych, jak również nie przeprowadzał kontroli w tym zakresie.

Kierownik Oddziału Dochodów Budżetowych Urzędu w sprawie sposobu weryfikowania dochodów Skarbu Państwa z ww. tytułu wyjaśniła m.in., że zadania z zakresu art. 74 b *Prawa*

³ Dz.U. Nr 157, poz. 1240 ze zm.

⁴ Dz.U. Nr 249, poz. 2104 ze zm.

wodnego Marszałek Województwa Opolskiego realizuje jako zadania z zakresu administracji rządowej, a zatem realizacja dochodów budżetu państwa z tego tytułu odbywa się w oparciu o wcześniej ustalony na dany rok budżetowy plan dochodów, a Marszałek Województwa Opolskiego ponosi odpowiedzialność za prowadzenie gospodarki finansowej przez podległą mu jednostkę samorządową. Wyjaśniła też, że przepisy nie wskazują obowiązku weryfikacji wysokości pobranych oraz przekazanych przez Zarząd Województwa Opolskiego dochodów budżetowych związanych z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej.

6. NIK pozytywnie ocenia fakt opracowania przez Wojewodę Opolskiego dokumentów planistycznych związanych z gospodarką wodną na terenie województwa opolskiego, tj. opracowań *Zabezpieczenie przeciwpowodziowe województwa opolskiego – wnioski z powodzi w latach 1997 i 2010*” i *Skutki powodzi w województwie opolskim w 2010 r. – zakres działań na rzecz ich usunięcia*, jak również upublicznienie ich na stronach internetowych Urzędu. Z zapisów ww. dokumentów wynika, że Wojewoda Opolski posiadał rozeznanie zagrożeń występujących aktualnie na terenie województwa opolskiego w zakresie zabezpieczenia przeciwpowodziowego, jak też opracował plan działań dla ich likwidacji. Plan ten został zilustrowany i opisany w opracowaniu pt. *Ocena zagrożenia powodziowego w dolinie rzeki Odry*.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego przysługuje Panu Wojewodzie prawo zgłoszenia na piśmie do Dyrektora Delegatury Najwyższej Izby Kontroli w Opolu umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen i uwag zawartych w tym wystąpieniu.